

VEILIGHEIDSMONITOR

Herziening vragenlijst Integrale Veiligheidsmonitor

Inleiding

Dit document is een samenvatting van het door de Raad voor de Veiligheidsmonitor geaccordeerde advies herziening vragenlijst.

Achtergrond

De vragenlijst van de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) is een product van samenvoeging van drie verschillende onderzoeken (POLs, PMB en L&V) en wordt sinds 2008 op zowel landelijk als lokaal niveau in de huidige vorm afgenomen. In 2009 is de vragenlijst tussentijds aangepast op een aantal tekstuele of lay-out technische (als trendbreukneutraal beschouwde) punten. Alleen één blok (preventie I) is in zijn geheel aangepast vanwege de onduidelijke en op meer manieren te interpreteren vraagstelling.

Na de wijzigingsronde in 2009 is de vragenlijst IVM nog verscheidene keren geagendeerd in zowel de Raad voor de Veiligheidsmonitor (RVM) als de Expertgroep Methodologie. Betrokkenen zijn het erover eens dat de vragenlijst voor verbetering vatbaar is. Conclusie hierbij is echter geweest dat elke wijziging een (al dan niet grote) trendbreuk met zich zal meebrengen, dat er voordat een wijziging doorgevoerd wordt er eerst nader onderzoek naar gedaan moet worden, dat het beste moment van wijzigen nog moet blijken en dat alle wijzigingen in één keer doorgevoerd moet worden.

Na een aantal edities van de IVM is echter gebleken dat ook de huidige opzet en methodologie van de IVM voor verbetering vatbaar is. Tevens bestaat er een discrepantie tussen het aantal gestolen auto's volgens de IVM en het aantal op basis van registraties (zoals de cijfers van de de stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit). Onderzoek hiernaar heeft uitgewezen dat deze discrepantie mede veroorzaakt wordt door de vraagstelling in de IVM.

De Raad voor de Veiligheidsmonitor heeft daarom in 2011 besloten tot een grootschalige doorontwikkeling van de IVM, waarbij zowel de opzet en methodologie als de vragenlijst zelf aangepakt worden.

Voor de herziening van de vragenlijst is onder regie van het CBS een *werkgroep vragenlijst* ingesteld waarin de volgende partijen vertegenwoordigd zijn: CBS, bVm, Ministerie van V&J (zowel vanuit DGPol als DGRR), G32 (tevens VSO), G4 (tevens VSO), WODC en Politie.

Wijzigingen:

De werkgroep vragenlijst heeft een advies uitgebracht aan de RVM met daarin de voorgestelde wijzigingen inclusief inhoudelijke onderbouwing¹. De RVM is nagenoeg met alle wijzigingen akkoord gegaan.

In het navolgende worden de wijzigingen per vragenblok gepresenteerd. De nummering van de vragen en benamingen van de vragenblokken komen overeen met de vragenlijst die tot en met 2011 is gebruikt. De wijzigingen zijn zo concreet mogelijk geformuleerd. Naast wijzigingen van inhoudelijke aard, worden er ook een aantal wijzigingen van vraagtechnische aard doorgevoerd (zie bijlage 1).

De vernieuwde vragenlijst is te vinden op www.veiligheidsmonitor.nl.

---

¹ Het advies inclusief inhoudelijke argumentatie is op te vragen bij bureau Veiligheidsmonitor.

Blok   Leefbaarheid woonbuurt

Wijziging 1: Vraag 1, de 11 stellingen opknippen in 2 losse blokjes (1-5) en 6-11)

Wijziging 2: Stelling *Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is* vervangen door *Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen.*

Wijziging 3: Antwoordcategorieën bij vraag 1 aanpassen

- helemaal mee eens
- mee eens
- niet mee eens en niet mee oneens
- mee oneens
- helemaal mee oneens
- geen antwoord

Wijziging 4: Verwijderen van vraag 2 - *Bent u het afgelopen jaar actief geweest om uw buurt te verbeteren*

Wijziging 5: Rapportcijfers voor *woonomgeving* en *leefbaarheid* in vraag 4 vervangen door één rapportcijfer voor *het prettig vinden wonen in de buurt.*

Als u door middel van een rapportcijfer van 1 tot en met 10 zou mogen aangeven hoe prettig u het vindt om in uw buurt te wonen, welk cijfer zou u dan geven?

Wijziging 5a: Rapportcijfer voor veiligheid verplaatsen naar blok 3

Blok   Beleving buurtproblemen

Wijziging 6: Naam blok *beleving buurtproblemen* vervangen door *beleving overlast in de buurt.*

Wijziging 7: In plaats van de huidige 25 buurtproblemen focus op vier clusters en in totaal 13 verschijningsvormen van overlast.

De items worden in geclusterde volgorde, maar zonder kopjes gepresenteerd.

- Cluster *fysieke verloedering*: 4 overlastvormen: *rommel op straat; vernieling van straatmeubilair (bv. bushokjes, bankjes en/of vuilnisbakken); bekladding muren/gebouwen; hondenpoep*
- Cluster *verkeeroverlast*: 3 overlastvormen: *agressief verkeersgedrag; te hard rijden; parkeeroverlast*
- Cluster *drank- en drugsoverlast*: 3 overlastvormen: *dronken mensen op straat; drugsgebruik (bv. dealers, gebruikers en/of coffeeshops); hinder van horecagelegenheden (bv. cafés, restaurants, snackbars).*
- Cluster *sociale overlast*: 3 overlastvormen: *gedrag van omwonenden; mensen die op straat worden lastig gevallen, rondhangende jongeren.*

Door het beperken van het aantal items is het vervolgens mogelijk om verdieping op de wel bevroegde vormen van overlast mogelijk te maken (zie wijziging 8).

Wijziging 8: Vraagstelling overlast/buurtproblemen als volgt aanpassen: *Komt het volgende wel eens voor in uw buurt en zo ja, kunt u dan aangeven in welke mate u daar overlast van ervaart?*

Enerzijds wordt geïnventariseerd of het fenomeen voorkomt en anderzijds of men er daadwerkelijk last van ervaart. In de huidige format van de vragenlijst is nog geen voorziening om de vragenlijst op een juiste manier te presenteren, het is de bedoeling dat de vragen ongeveer als volgt worden gepresenteerd:

Komt het volgende wel eens voor in uw buurt?		In welke mate ervaart u hier zelf overlast van?			
1. Rommel op straat	☐ Ja ☐ Nee	☐ Veel overlast	☐ Beetje overlast	☐ Geen overlast	☐ Geen antwoord
2. Straatmeubilair, zoals vuilnisbakken, bankjes of bushokjes, dat vernield is	☐ Ja ☐ Nee	☐ Veel overlast	☐ Beetje overlast	☐ Geen overlast	☐ Geen antwoord
3. Etc					

Wijziging 9: Lichte wijziging vraag 2 over belangrijkste problemen in de buurt als volgt: *Wat zijn volgens u de vormen van overlast in uw buurt waarvan u vindt dat die als eerste moeten worden aangepakt? Noem maximaal 2 vormen van overlast.*

Blok   Onveiligheidsbeleving

Wijziging 10: Naam blok *onveiligheidsbeleving* vervangen door *veiligheidsbeleving*.

Wijziging 11: Verdere uitdieping van onveiligheidsgevoelens naar locatie en tijdstip en combinatie met preventie en vermijdingsgedrag door toevoeging van o.a. vragen uit blok 11 (preventie II).

Affectief: Komt het wel eens voor dat u:
 - zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt op straat loopt?
 - zich onveilig voelt als u 's avonds alleen thuis bent?
 - bang bent dat u zelf het slachtoffer wordt van criminaliteit?

Gedrag: Komt het wel eens voor dat u:
 - 's avonds niet open doet omdat u het niet veilig vindt?
 - in uw eigen buurt omloopt of omrijdt om onveilige plekken te vermijden?

Cognitief: Heeft u het idee dat er veel, weinig of geen criminaliteit plaatsvindt in uw buurt?
 Denkt u dat de criminaliteit in uw buurt de afgelopen 12 maanden is afgenomen, toegenomen of gelijk is gebleven?
 Hoe groot denkt u dat de kans is dat u in de komende 12 maanden slachtoffer wordt van:
 - zakkenrollerij (zonder geweld)
 - beroving op straat (met geweld)
 - inbraak in uw woning
 - mishandeling

Wijziging 5a: Rapportcijfer voor veiligheid verplaatsen naar blok 3.

Wijziging 12: Volgorde van de vragen aanpassen, eerst de vragen die op de woonbuurt betrekking hebben en daarna de algemene veiligheidsvragen.

Blok   Slachtofferschap

De opbouw van het vragenblok slachtofferschap wordt in zijn geheel aangepast en dit wordt gesplitst in een blok 4a en 4b.

Wijziging 13: Toevoegen van de vraag naar huishoudgrootte, om duidelijk te maken wie men tot het huishouden moet rekenen bij de slachtofferschapen.

Wijziging 14: Het terugbrengen van 14 bevraagde soorten delicten naar 9, waarbij het nog steeds mogelijk is een uitsplitsing te maken naar alle relevante soorten delict.

- Inbraak eigen woning (uitsplitsing wel/niet iets gestolen en wel/niet iets vernield aan woning)

- Diefstal uit en vanaf auto
- Autodiefstal
- Diefstal ander motorvoertuig
- Fietsdiefstal
- Beroving en zakkenrollerij (wel/geen zakkenrollerij en wel/geen (dreiging van) geweld
- Geweld (met/zonder seksuele bedoelingen en daadwerkelijke mishandeling/enkel dreiging)
- Overige diefstal
- Vernielingen

Wijziging 15: Het afbakenen van de referentieperiode en bepalen van aantal keren slachtofferschap (het afleiden van (hoe vaak) slachtoffer binnen de afgelopen twaalf maanden) met behulp van 4 (enigszins aangepaste) vragen in plaats van de eerdere 6 vragen.

Voorbeeld inbraak

1a. Is er in de afgelopen vijf jaar wel eens in uw woning ingebroken of is er wel eens een poging daartoe gedaan?

- ja
- nee ga verder naar ..

1b. Is dat ook in de afgelopen twaalf maanden een of meer keren gebeurd?

- ja
- nee ga verder naar blok ..

1c. Hoe vaak gebeurde dit in totaal in de afgelopen 12 maanden?

- 1 keer - 2 keer – 3 keer - 4 keer - 5 keer of vaker

1d. Kunt u aangeven in welke maand of maanden dat geweest is?

(meer dan 1 antwoord mogelijk)

2011

aug 2011
sept 2011
okt 2011
nov 2011
dec 2011

2012

jan 2012	april 2012	juli 2012	okt 2012
feb 2012	mei 2012	aug 2012	nov 2012
mrt 2012	juni 2012	sept 2012	dec 2012

Wijziging 16: Detailvragen voor alle soorten delicten over de plaats en aangifte.

Gebeurde dit de laatste keer in uw eigen buurt, elders in uw woonplaats, ergens anders in Nederland of in het buitenland?

-in eigen buurt -ergens anders in woonplaats –ergens anders in Nederland–in het buitenland - onbekend

Is het voorval gemeld bij de politie

-ja -nee .....ga verder naar vraag 2a

Is toen een proces-verbaal of een ander document ondertekend?

- ja
- nee, gemeld via internet
- nee, niets ondertekend
- weet niet

Wijziging 17: Detailvragen die niet relevant zijn voor alle soorten delicten: (a) eigenaarschap auto, fiets, motorvoertuig, (b) nadere plaatsbepaling.

a. Bij diefstal uit en vanaf auto, autodiefstal en diefstal ander motorvoertuig en fiets			
Op wiens naam stond die auto (dat motorvoertuig)		Ging het om een fiets van uzelf of van iemand anders in het huishouden?	
-eigen naam		- eigen fiets	
-iemand anders BINNEN het huishouden		- fiets van iemand anders in het huishouden	
-iemand anders BUITEN het huishouden			
-leasemaatschappij			
-anders			
b. Bij beroving en zakkenrollerij, geweld, overige diefstallen en vernielingen			
Waar gebeurde het voorval precies?			
-thuis	-in openbaar vervoer	-op werk	-in winkel
-in horeca	-op straat	-op school	-ergens anders

Wijziging 18: Extra detailvragen voor een aantal soorten delicten betreffende iets gestolen (ja/nee), geweld gebruikt (ja/nee of gedreigd), seksuele bedoelingen (ja/nee), iets vernield (ja/nee en wat?), dader bekend (ja/nee, wie?).

Wijziging 19: Toevoegen van een vraag of het voorval tegelijkertijd gebeurde met een eerder genoemd misdrijf, om dubbelstellingen op te sporen.

Wijziging 20: Toevoeging blok 4b: Andere vormen van slachtofferschap, waar 4 andere, nieuwere vormen van slachtofferschap bevestigd worden: identiteitsfraude, koop- en verkoopfraude, hacken en cyberpesten. Eerder onderzoek wees uit dat dit vaker voorkomt dan bv. geweldsdelicten en deze nieuwe vormen zijn dus een niet te negeren groep. Ook beleidsmatig is er grote vraag naar de omvang en de aard van deze nieuwe vormen van criminaliteit.

Blok Aangiftegedrag

Wijziging 21: Verwijderen van het gehele blok aangiftegedrag. De vragen naar het doen van aangifte zijn namelijk toegevoegd aan het blok slachtofferschap.

Blok Tevredenheid laatste politiecontact

Wijziging 22: Toevoeging bij vraag naar laatste politiecontact: in uw gemeente

Wijziging 23: De antwoorden op vraag 2 (laatste reden van politiecontact in uw gemeente) terugbrengen van 19 mogelijke antwoorden naar 11 mogelijke antwoorden.

- bekeuring
- waarschuwing of controle door politie
- opgeroepen als getuige i.v.m. delict
- aangifte (via internet of persoonlijk waarbij een pv of ander document is ondertekend)
- verloren of gevonden voorwerpen of huisdieren
- melding van een verdachte situatie/delict
- vragen om hulp, informatie of vergunningen
- sociaal contact/praatje
- andere reden
- weet niet (meer)

Wijziging 24: Bij alle redenen, behalve bij de eerste 3 waarbij het contact van de politie zelf uitging, vragen op welke manier men contact had met de politie.

- persoonlijk
- telefonisch
- via sociale media op internet, bv. twitter
- anders via internet, bv. via de website van de politie
- anders, bv. schriftelijk

Wijziging 25: de antwoorden op vraag 5 (over welke punten was u minder tevreden) terugbrengen van 11 mogelijke antwoorden naar maximaal 5 mogelijke antwoorden.

- politie liet me te lang wachten, was te laat of kwam niet
- politie was onverschillig
- politie gaf onvoldoende informatie
- probleem niet opgelost
- om een andere reden

Blok   Oordeel functioneren politie in de buurt

Wijziging 26: Indien op vraag 1 (oordeel totale functioneren van de politie in uw buurt) wordt geantwoord met 'kan niet beoordelen' wordt de respondent direct doorverwezen naar het volgende vragenblok.

Blok   Oordeel functioneren politie algemeen

Wijziging 27: Toevoegen van een voorloopvraag gelijk aan vraag 1 van het vorige blok. Indien men antwoordt met 'kan niet beoordelen' wordt de respondent direct doorverwezen naar het volgende vragenblok.

Wijziging 28: Het woord *boeven* in stelling 1 in vervangen door het woord *criminelen*.

Blok   Oordeel functioneren gemeente

Wijziging 29: Toevoegen van een voorloopvraag gelijk aan vraag 1 van het vorige blok. Indien men antwoordt met 'kan niet beoordelen' wordt de respondent direct doorverwezen naar het volgende vragenblok.

Wijziging 30: Terugbrengen van het aantal stellingen. De volgende stellingen worden geschrapt:

4. *De gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt.*
5. *De gemeente reageert op meldingen en klachten over de leefbaarheid en overlast in de buurt.*
6. *De gemeente doet wat ze zegt bij het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in uw buurt.*

Blok   Preventie I

Wijziging 31: Verwijderen van de vragen 2b, 3b, 4b, en 5b (het vragen naar hoe vaak er gebruik wordt gemaakt van een preventiemiddel) en toevoegen van categorie geen antwoord.

Blok   Preventie II

Wijziging 32: Het verwijderen van het gehele blok Preventie II. De stellingen zijn namelijk toegevoegd aan blok 3.

Blok   Onveilige plekken

Wijziging 33: naam blok aanpassen: *Onveilige plekken in de woonplaats*.

Wijziging 34: Het aanpassen van stelling 4 *winkelgebied / winkelcentrum in de eigen buurt* naar *winkelgebied / winkelcentrum*.

Wijziging 35: Aangezien het bij de antwoordcategorieën moeilijk is om een onderscheid te maken tussen NVT, ik kom er nooit of NVT, zo een plek is er niet in mijn woonplaats, worden beide categorieën apart aangeboden.

Blok   Respectloos gedrag

De introductie is aangepast. Het is netter om aan te geven wat verstaan wordt onder 'respectloos gedrag' i.p.v. deze definitie aan het oordeel van de respondent over te laten.

Blok   Achtergrondkenmerken

Wijziging 36: Toevoegen van een vraag naar seksuele oriëntatie aan het blok achtergrondkenmerken.

De exacte vraagstelling wordt momenteel bepaald, wellicht wordt dit iets als:

Tot welke sekse voelt u zich aangetrokken. Zou u zeggen:

- dat u zich vooral of uitsluitend aangetrokken voelt tot mannen
- dat u zich zowel tot mannen als tot vrouwen aangetrokken voelt
- dat u zich vooral of uitsluitend aangetrokken voelt tot vrouwen
- weet niet/anders.

Bijlage 1 Wijzigingen van vraagtechnische aard

Algemene wijziging: de antwoordcategorieën *weet niet, weet niet / geen mening* en *weet niet / geen antwoord* worden vervangen door *geen antwoord, tenzij de vraagstelling om een specifieke bewoording vraagt*.

Blok Leefbaarheid woonbuurt

Wijziging 1: Vraag 1, de 11 stellingen opknippen in 2 losse blokjes (1-5) en 6-11).

Wijziging 2: Antwoordcategorieën bij vraag 1 aanpassen

De antwoordcategorieën zijn dus als volgt:

- helemaal mee eens
- mee eens
- niet mee eens en niet mee oneens
- mee oneens
- helemaal mee oneens
- geen antwoord

Blok Beleving buurtproblemen

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok Onveiligheidsbeleving

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok Slachtofferschap

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok Aangiftegedrag

Komt te vervallen.

Blok Tevredenheid laatste politiecontact

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok Oordeel functioneren politie in de buurt

Wijziging 3: Antwoordcategorieën bij vraag 2 en vraag 3 aanpassen.

Zie wijziging 2

Blok Oordeel functioneren politie algemeen

Wijziging 4: Antwoordcategorieën bij vraag 1 aanpassen.

Zie wijziging 2

Blok Oordeel functioneren gemeente

Wijziging 5: Antwoordcategorieën bij vraag 1 aanpassen.

Zie wijziging 2

Blok Preventie I

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok Preventie II

Komt te vervallen.

Blok   Onveilige plekken

Geen verdere vraagtechnische wijzigingen.

Blok   Respectloos gedrag

Wijziging 6: aanpassen van de antwoordopties.

- vaak
- soms
- zelden of nooit

Blok   Achtergrondkenmerken

Wijziging 7: Antwoordopties op de vraag naar hoogst genoten opleiding aanpassen (deze zijn namelijk verouderd).

- Geen opleiding
- Lagere school (incl. speciaal onderwijs, bv LOM, BLO)
- Lager Beroepsonderwijs (LBO, LTS), VMBO basisberoepsgerichte- of kaderberoepsgerichte leerweg
- Mavo, VMBO theoretische of gemengde leerweg, ULO, MULO
- Havo, VWO, Gymnasium, HBS, MMS
- Middelbaar beroepsonderwijs (MBO, BOL, BBL)
- Propedeuse, Kandidaats, Bachelor, Hoger Beroepsonderwijs (HBO)
- Doctoraal, Master, (semi-)Wetenschappelijk onderwijs
- geen antwoord

Wijziging 8: Aanpassen van vraag 9 (betaalde werkzaamheden).

Welke omschrijving past het beste bij u?

- werkende met betaald werk/zelfstandige
- werkloos
- vrijwilliger
- arbeidsongeschikt
- scholier of studerende
- huisvader of huismans/huismoeder of huisvrouw
- gepensioneerd of met de VUT
- geen van deze